

Foodbest – mod en Food KIC

BAGGRUND

Den danske fødevarerindustri er blandt verdens førende og samtidig Danmarks største industrisektor målt på beskæftigelse. Industrien er imidlertid præget af en lav investeringsgrad i forskning og udvikling. Samlet set står branchen med en udfordring hvor mange arbejdskraftintensive jobs er truet med at flytte til lavtlønslande og de globale markedsandele svinder ind i forhold til væksthationer uden for EU.

Med konsortiet Foodbest (best=business, education, science and technology) har Danmark allieret sig med fem af de stærkeste europæiske fødevarerationer for at gøre op med denne udvikling. Foodbest vil udgøre et meget konkurrencedygtigt kandidatur til et kommende Food KIC (Knowledge and Innovation Community).

Gennem et Food KIC vil Foodbest arbejde for at skabe fremtidsikrede jobs og økonomisk vækst omkring eksisterende verdensklassekompetencer i Danmark og Sverige:

- *Inter-disciplinære excellence miljøer*
Med den dansk/svenske fødevarerklunge i centrum ønskes det at knytte de øvrige verdensklasse miljøer indenfor især biotek/sundhed og energi/cleantech sammen i nye inter-disciplinære miljøer der vil opnå en endnu stærkere global konkurrenceposition
- *Stærkt innovationsmiljø for R&D-baserede virksomheder*
Der ønskes at opbygge et dynamisk miljø for entreprenører og R&D fødevarerelaterede virksomheder. Dette skal skabes med fysiske miljøer der stimulerer vækst og globale netværk samt rammebetingelser med adgang til risikovillig seed og venture kapital.
- *Stærkt markedsfokus*
Ni ud af 10 fødevarer på markedet opnår ikke fodfæste og må tages af markedet. Foodbest vil skabe en bedre kontakt med og forståelse for markedet (kunder og konsumenter).
- *Uddannelser i verdensklasse*
Med voksende behov for tværvidevidenskabelige kompetencer til at binde traditionelle sektorer sammen på nye og innovative måder opstår der også behov for at udvikle nye uddannelser. Behov for en større grad af specialisering med et større geografisk opland til uddannelserne muliggøres med et Food KIC bestående af flere EU-lande og med global eksponering for talenter.

Visionen er at Foodbest bliver:

"The best facilitator for turning global challenges into business opportunities"

Omdrejningspunktet for en kommende Food KIC vil som nævnt i visionen blive de store globale udfordringer, hvor sundhed, bæredygtighed samt forsyningssikkerhed af fødevarer står blandt væsentligste områder.

Dette udmønter sig i følgende Foodbest-**mission**:

"Foodbest wants to facilitate the development of healthy and appealing food for a growing world population in a competitive and sustainable way"

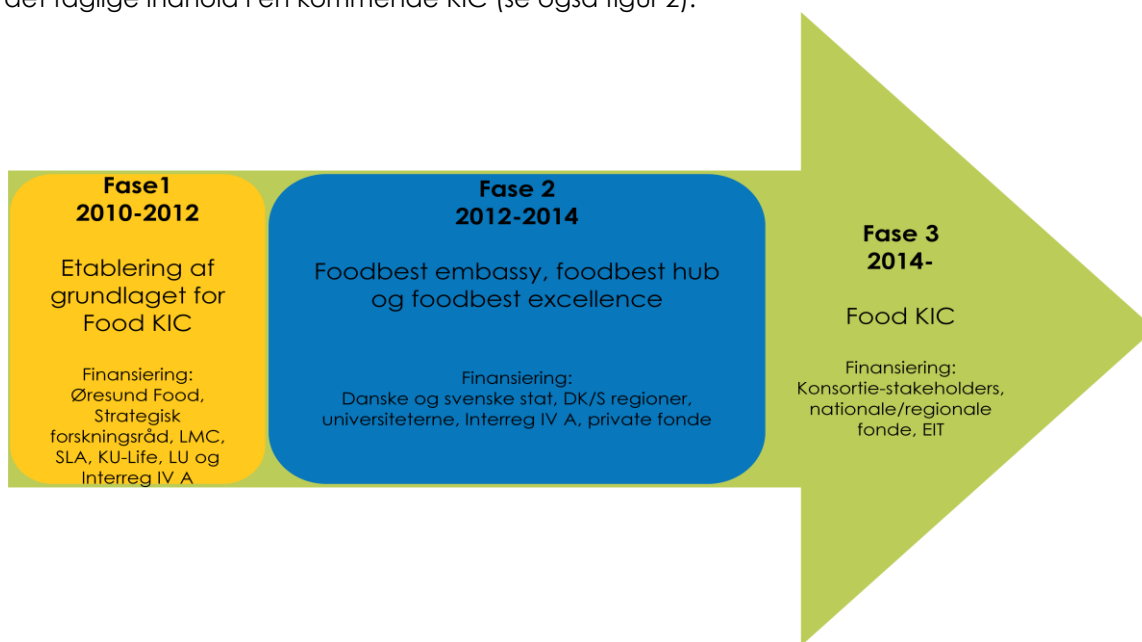
Der er overordnet to **mål** i projektet:

1. Der skal udløses et Food KIC call
2. Danmark/Sverige skal være centralt placeret i det vindende Food KIC konsortium

FINANSIERING AF PROJEKTET

Hidtil har forberedelsesarbejdet til et kommende Food KIC været finansieret af Øresund Food, Strategisk Forskningsråd og Levnedsmiddelscentret (LMC) og siden 1. maj 2010 desuden af en række dansk/svenske partnere i Interreg IVa projektet: 'Foodbest'. Finansieringen i dette projekt rækker frem til 30. april 2012 og budgettet har været på DKK 10 millioner. Dette kaldes fase 1 (se figur 1).

Da et Food KIC først kan blive udlyst efter at EU-budgettet for 2014-2020 er trådt i kraft er der behov for at sikre en fortsat finansiering til forberedelsesarbejdet for et Food KIC frem til og med 2014. Dette kaldes fase 2. Nærværende indstilling vedrører fase 2 og forventes at omfatte cirka 40 millioner Dkk, finansieret af en række danske og svenske aktører og fonde, samt Interreg-midler. Fordelingen af midler tager udgangspunkt i at statslige og regionale aktører primært bidrager til den del af projektet der vedrører opbygning af innovationsinfrastruktur mens universiteter, industriorganisationer og andre kommende konsortium-stakeholders bidrager til de projektaktiviteter der relaterer sig til konsortiet og det faglige indhold i en kommende KIC (se også figur 2).

Figur 1. Projektet kan opdeles i 3 faser. Nærværende ansøgning vedrører fase 2.

Herefter vil finansieringen af et KIC foregå i KIC-regi, hvor finansiering vil komme fra EIT (European Institute of Innovation and Technology), partnere (primært industri og universiteter), myndigheder (regionale og nationale), samt fra private fonde og andre EU-fonde. Dette kaldes fase 3.

FORUDSÆTNINGER FOR INDSTILLINGEN

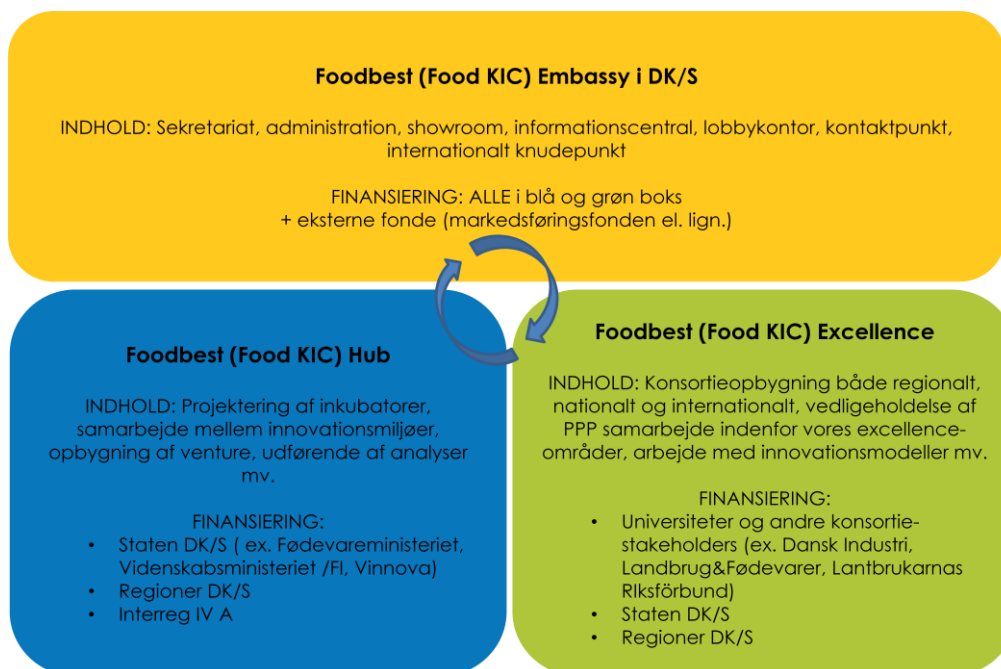
Som forudsætning for indstillingen er, at:

- Projektet skal styres med en professionel administration og ledelse, som sikrer effektiv resurseanvendelse og målstyring.
- Danmark/Sverige fortsat skal indtage lederposition i det internationale Food KIC forberedelsesarbejde, således at danske og svenske interesser bliver bedst muligt tilgodeset i et kommende Food KIC.
- Det skal sikres at der udøves bedst muligt politisk påvirkning for at sikre, at et KIC udløses inden for fødevarerområdet, og at Foodbest opnår Food KIC-status.
- Potentialet i den meget stærke dansk/svenske fødevarerklunge skal benchmarkes og kommunikeres med effektiv, international markedsføring for at tiltrække talenter til uddannelser, videntung arbejdskraft til industrien og universiteterne, international seed og venture capital til R&D baserede virksomheder, mv.

- Der skal i forberedelsesarbejdet opbygges og opgraderes en innovationsinfrastruktur, som sikrer effektiv kommercialisering af excellences inden for forskning.
- Det skal sikres at det internationale Food KIC kandidatur opbygges med stærkest mulige nationale og internationale partnere.
- De dansk/svenske aktører er bedst muligt forberedte på de muligheder for innovation og forretningsudvikling, som et Food KIC skaber, således at de kan opnå maksimalt økonomisk og fagligt udbytte.

AKTIVITETER

Fase 2 omfatter tre aktivitetspakker. Den første, Food Embassy, samler drifts-, kommunikations- og lobbyrelaterede aktiviteter der skal bane vej for at vi når målet om at få et Food KIC til regionen. Den anden, Foodbest Hub, har til formål at opgradere den regionale innovationsinfrastrukturen sådan at et skræddersyet innovationsmiljø indenfor fødevarerområdet er på plads i 2014. I den tredje, Foodbest Excellence, indgår aktiviteter koblede til indholdet i en kommende Food KIC, såsom konsolidering af regionens styrkeposition fagligt samt opbyggelse og formalisering af konsortiet både regionalt (DK/S) og internationalt (se figur 2.).

Figur 2. Organisatorisk fordeling af arbejde og aktører

Foodbest Embassy

Projektets samlende sekretariat kaldes "Foodbest Embassy" og indeholder:

1. Bestyrelse
2. Sekretariatsfunktioner (projektledelse, administration og økonomi)
3. Lobbyaktiviteter
4. Kommunikation og markedsføring
5. Internationalt showroom/besøgscenter

Foodbest Ambassaden huser således projektledelsen for det dansk/svenske del af projektet. Samtidig etableres en fysisk, international knudepunkt for lobby og markedsføringsarbejde rettet fremad mod en Food-KIC.

Projektet ledes af en bestyrelse der repræsenterer triple-helix og på nuværende tidspunkt består af: Formand Peter Olesen (Forsknings- og Innovationsstyrelsen, DK), næstformand Gunilla Jönson (Lunds Universitet), Gudmundur Kristjánsson (Region Skåne), Erik Bisgaard (KU Life), Rikard Öste (Aventure AB), Jais Valeur (Arla Foods) og Kim Høgh (Region H). Bestyrelsen er højeste besluttende organ i

projektet og forventes at fungere i hele processen frem til etableringen af et Food KIC.

Sekretariatet ledes af en projektleder med ansvar for den daglige drift, det vil sige målstyring, administration, økonomi og organisation.

Lobbyaktiviteter er fortsat højt på dagsorden og skal under 2012-2014 styrkes yderligere. Lobbyaktiviteterne skal i første omgang sikre et food KIC call og i næste omgang sikre at det er vores konsortium der vinder. Aktiviteterne omfatter 1) personlig kommunikation med nøglepersoner i ind- og udland, dog fremmest repræsentanter fra de nationale politiske apparater (folketing, riksdag, ministerier og regeringer DK/S), EU-kommissionen, medlemmer af Europa-parlamentet, DG Research, Enterprise og Education, 2) Seminar/Hearings to gange årligt i Bruxelles samt 3) fortsat samspil med det etablerede Ambassadørkorps, under ledelse af formand Bent Claudi Lassen, bestående af 12 personer der alle bidrager med store nyttige kontaktnet samt strategisk rådgivning (se bilag 2).

Kommunikation og markedsføring er yderst vigtigt for projektet og skal sikre kapitalisering på de banebrydende resultater der opnås gennem lobbyarbejdet og konsortieopbygningen. Projektet har allerede markeret sig og gjort aftryk på agendaen hos EIT og andre Europæiske policy makers. Samtidig skal det understreges at opbakningen fra både nationale og internationale aktører har været over forventning. Markedsføringen skal baseres på strategiske analyser indenfor vores excellenceområder der kan sandsynliggøre effekterne af større investeringer på området (et KIC må siges være en stor investering). En af analyserne skal være en internationalt benchmark-analyse, hvor vores styrkepositioner bliver vurderet i en orientering mod et potentielt globalt marked. Planlagte aktiviteter inkluderer også 1) vedligeholdelse af webportal i DK/S regi samt lansering af en fælles international portal, 2) film for international markedsføring af DK/S som foregangslande i fødevarersektoren og 3) messedeltagelse på globalt plan under 2013-14, t ex BRIC og Europa. Derudover kontinuerligt arbejde med nyhedsbrev, synlighed i media og direkte kommunikation til specifikke målgrupper.

Et internationalt showroom/besøgscenter for repræsentation og direkte informationsindsatser etableres i København. Her kan alle aspekter af projektet præsenteres og, ikke mindst visualiseres, på en professionel måde, hvilket erfaringsmæssigt har vist sig at ha effekt (eksempelvis ESS-informationskontoret i Lund). Etableringen af et fysisk sted (knudepunkt) vil manifestere DK/S regionens ledende position i det internationale samarbejde for en Food KIC.

Foodbest Hub

En KIC integrerer forskning, uddannelse, innovation og entreprenørskab og skal finansieres med ca 125-150 mill Euro pr. år i 7-15 år. En reel integration af undervisning, forskning, innovation og entreprenørskab kræver dog, at vi allerede nu sætter ind med tiltag der kan styrke innovationsinfrastrukturen i det danske fødevarerlandskab. Her tænkes på effektivisering og udvikling af både allerede eksisterende infrastrukturer samtidig med etablering af nye samt sikre samarbejdsstrukturer med den skånske innovationsstruktur. Indsatserne kan sammenfattes som følger:

- Effektive tech-trans kontorer der ikke alene har ansvaret for at patentere opfindelser men også har ansvaret for og ressourcerne til videns-sivning ind og ud af universiteterne (et ansvar der skal bæres af universiteterne).
- Veludviklede instrumenter til at uddanne, støtte og inspirere til entreprenørskab gennem hele uddannelsessystemet (udviklingsforløb og diskussioner, workshops mv. indenfor projektets ramme).
- Tilgængelighed af støttemuligheder, både af økonomisk, socialt og forretningsmæssigt karakter, for iværksætteri indenfor fødevarerbranchen hvilket også inkluderer venture kapital til forskellige stadier i virksomhedens udvikling (indenfor projektets ramme).
- Inkubator der er specielt rettet mod fødevarerbaserede entreprenører – gerne i direkte forbindelse med forsknings- og uddannelsesmiljøerne.
- Sikre samordning og arbejdsdeling mellem det danske og det svenske innovationssystem.

En sådan indsats vil kræve deltagelse af flere regioner og ministerier i begge lande, men samtidig sikre en struktur der tager triple-helix og tværfaglighed alvorligt som motorer for innovation og

økonomisk vækst.

Foodbest Excellence

Foodbest konsortiet i dag består af repræsentanter fra Sverige/Danmark (foodbest), Wageningen regionen i Holland, INRA Paris i Frankrig, Institute of Food Research, Norwich, UK og Bologna Universitet, Italien. Foodbest-Øresund er i dag central placeret i konsortiet og fungerer som international koordinator for hele indsatsen. Repræsentanter fra alle regioner i konsortiet mødes ca. hver anden måned for at koordinere og udstikke retninger for arbejdet for den kommende tid.

Det internationale arbejde har indtil videre været koncentreret omkring lobby men i fase 2 vil fagligt indhold indtage en mere fremtrædende rolle. Konsortiemedlemskab bygger på excellence i forskning, industri og uddannelse i hvert co-location center. I Danmark er vi derfor i gang med en proces der skal identificere excellence-miljøerne på uddannelsesinstitutionerne og pare disse med ønsker og behov indhentet fra industrien. I løbet af efteråret 2011 og forår 2012 vil der gennemføres en række workshops der skal mynde ud i et fagligt fokus for Danmark. Samme processer sker i de andre lande hvilket skulle gøre os i stand til at ha et forslag til fordeling af fagligt fokus i løbet af 2012, evt. tidligt 2013. Dette arbejde indeholder bl.a følgende:

- Oprettelse af et "Pre-consortium Assembly" hvor alle aktører der ønsker at deltage i et kommende KIC kan mødes
- DK/S 4-5 workshops der skal identificere styrkeområder og matche disse med industriens ønsker.
- International kommitte der skal forberede det internationale faglige arbejde
- International Foodbest Annual Summit
- International konference om "grand challenges" under det danske formandskab i EU

Gennem de sidste fem år er der opbygget samarbejder mellem universitet og industri indenfor mad og sundhed (projekterne "Grænseløs sundhed" og "Sund vækst"). Da dette er et af de klare excellence områder som vi har i regionen vil det være vigtig at opretholde de samarbejdsrelationer der er så at disse kan fortsættes direkte ind i et KIC. Arbejdet omfatter bl.a.

- Initiering af forskningssamarbejde industri/universitet
- Netværksaktiviteter
- Koordinering med innovationsnetværket Ingrid (ingredienser)
- Faglige konferencer
- Vinterskole

Foruden excellence indenfor Forskning og uddannelse skal en KIC kunne præstere excellence indenfor innovation og entrepreneurskab. Projektet vil derfor styrke arbejdet med at udvikle "best practice" indenfor innovationsmodeller designet til fødevarerbranchen samt udarbejde forretningsmodeller der kan virke nyskabende for branchen. Et sådant arbejde kræver deltagelse fra andre brancher der kan se med nye øjne på fødevarersektoren. Arbejdet omfatter bl.a.:

- Udvikling af "best practice" innovationsmodeller
- 5-6 workshops om forretningsmodeller i fødevarerbranchen
- Entrepreneurskabsfremmende aktiviteter på uddannelsesinstitutionerne

Til sidst kræver arbejdet mod et KIC at der etableres samarbejdsaftaler og juridiske ansvarlighed indenfor det kommende konsortium. Et udredningsarbejde skal derfor sættes i gang der skal klarlægge hvilken juridisk konstruktion som kan fungere bedst for et KIC. Samtidig med dette skal der arbejdes med en endelig ansøgning om KIC status – begge dele kræver professionel juridisk assistance. Dette arbejde omfatter bl.a. følgende:

- Udredning om juridisk konstruktion for en KIC (konsortium og co-location)
- Udarbejdelse af en endelig ansøgning om KIC-status

RESULTATER AF FASE 2

Foodbest Embassy

Danmark og Sverige vil med Foodbest Embassy DK/S:

- Have opbygget et one-point-entry til den dansk/svenske fødevareklynge, der fungerer som stærk organisator og koordinator i forhold til nationale og internationale partnere
- Have sikret høj mødeaktivitet og matchmaking mellem nationale og internationale aktører
- Have sikret stor politisk opbakning til Food KIC-kandidaturet (Foodbest)
- Varetage professionel kommunikation og håndtering af medier
- Have kortlagt og benchmarket den dansk/svenske fødevareklynge i forhold til andre førende fødevareklynger
- Have påbegyndt en markant international branding af den dansk/svenske fødevareklynge, som skaber bevågenhed blandt udenlandske, attraktive talenter til regionens uddannelsesinstitutioner, udenlandsk højtuddannet arbejdskraft og internationale samarbejdspartnere til virksomheder og universiteter. Endelig vil den internationale branding resultere i øgede investeringer til regionen.

Foodbest Hub

Efter Fase 2 vil rammebetingelserne for innovation inden for fødevarerelaterede aktiviteter i Danmark/Sverige være konkurrencedygtige og forberedte til et Food KIC. Der vil således være en udbygget infrastruktur, der kan støtte stærke entreprenører og opstartsvirksomheder. Der vil således være etableret:

- Inkubatorer og dynamiske vækstmiljøer, der sikrer bedst mulige opstartsmuligheder for R&D-baserede virksomheder
- Seed/venture kapital fond(e), der kan finansiere fødevarerelaterede R&D virksomheder
- Et netværk til nationale og internationale investorer, som vil blive præsenteret for potentielle dansk/svenske investeringscases
- Et netværk/tænketank af store eksisterende virksomheder i Danmark og Sverige, der vil bidrage aktivt til at fødekæden mellem små forskningstunge opstartsvirksomheder og store innovative fødevarevirksomheder er integreret.

Foodbest Excellence

Efter Fase 2 vil der være opbygget et konsortium med Europas førende og mest innovative fødevarerelaterede virksomheder og universiteter, der repræsenterer de stærkeste uddannelses- og forskningsmiljøer i verden. Danmark/Sverige vil være centralt placeret i dette konsortium. Dansk/svenske virksomheder og universiteter inden for fødevarer i krydsfeltene mod relaterede sektorer (biotek/sundhed og energi/cleantech) vil være solidt plantet i konsortiet. Dette vil skabe grundlaget for:

- Verdensklasseuddannelser, der er fokuseret på fremtidens efterspørgsel på tværs af sektorer
- Forbedrede forretningsmuligheder for dansk/svenske virksomheder baseret på nye netværksdannelse blandt de stærkeste aktører i Europa
- Mødepladser/events på excellence-niveau hvor topforskere, innovative virksomheder, entreprenører, investorer, mv. kan mødes og skabe nye innovative relationer
- Fortsat udvikling af Øresundsregionens excellence område mad og sundhed

Ovenstående resultater vil gavne udviklingen i fødevarer sektoren uafhængig af om der kommer en KIC inden for fødevarer eller ej. Såvel investeringer i infrastruktur som markedsføring og udvikling inden for excellence-områderne vil uden en Food KIC-etablering kunne udnyttes til styrkelse af vidensbaseret vækst i erhvervet gennem andre vækstfremmeinitiativer i EU, nationalt eller regionalt.